



ISSN: 3060-4613



MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI



O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti



No6(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal



MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI



Elektron nashr. 188 sahifa,
5-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woogyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**



MUNDARIJA

Bitiruvchi talabalarning qadriyatlar tizimining psixologik xususiyatlari	10
<i>Abdulazizova Muslima, Abdurasulova Sevinch, Ikromova Aziza, Iskanderova Sayora</i>	
Oila va ta'lim tizimida raqamli xavfsizlik madaniyatini shakllantirish va uning psixologik omillari.....	14
<i>Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Yo'lchiyeva Zarinabonu Sanjarali qizi</i>	
Ta'lim tizimida sun'iy intellekt texnologiyalarining o'rni	18
<i>Abdullayeva Arofatxon Abduvaxobovna, Mirzahamdov Shahriyor Botir o'g'li</i>	
O'quvchilarni sport musobaqalariga tayyorlashda jismoniy tarbiya o'qituvchisining kasbiy kompetensiyasining tarkibiy tuzilmasi va rivojlanish mexanizmlari	22
<i>Abduraximov Ziyodullo Xojakbar o'g'li, Tuxtapulatov Shahobiddin Nuriddinovich, Nasimov Ulug'bek Orif o'g'li</i>	
Ta'limni raqamli transformatsiyalash sharoitida o'quv jarayonini tashkil etishning integratsion shakllarini qo'llash metodikasi.....	28
<i>Allamova Shoxista Shavkat qizi</i>	
Surxon vohasida sog'liqni saqlash tizimi: muammolar va yechimlar (Sherobod tumani misolida, 1925–1945-yillar).....	33
<i>Allamurotov Asadbek Baxtiyor o'g'li</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida kasbga yo'naltirish tizimini takomillashtirish	37
<i>Axmedova Muxabbat Axmedovna</i>	
Ko'p o'zgaruvchili funktsiyaning oraliq qiymatlari haqidagi teoremlar va ularning isbotlari	42
<i>Boqiyev X. X., Muxtorova Sevinch Asad qizi, Yuldoshova E'zoza Ravshan qizi</i>	
Bo'lajak mutaxassislarining huquqiy tafakkurini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari.....	46
<i>D. M. Xolnazarova</i>	
Oilaviy tarbiya samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlar: tajriba-sinov natijalari asosida	49
<i>Ibragimova Aziza Toshniyazovna</i>	
Bo'lajak tabiiy fanlar o'qituvchilarining metodik kompetentligini shakllantirishda interaktiv integratsiyaning roli	55
<i>Jo'rayeva Xushro'ya Yaxyoxon qizi</i>	
Corrective Feedback in Foreign Language Learning Acts as a Vital Tool for Improving Accuracy With Research Indicating.....	58
<i>Kamalova Dilnoza Kurbanbayevna</i>	
Doping va halollik masalasi: sportdagi dolzarb muammo.....	64
<i>Kobilov Sobir Donakulovich</i>	
Yunon-rum kurashi bilan shug'ullanuvchi sportchilarning teknik va taktik harakatlarini takomillashtirish usullari.....	69
<i>Muhtorov Abdusattor Abdupatto o'g'li</i>	
3-4 yoshli bolalarda nutqning grammatik tuzilishini shakllantirishning psixolingvistik asoslari	75
<i>Rasulova Xulkaroy Abduhalil qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda gender identifikatsiyasini rivojlantirishda ota-onalar bilan ishlashning mobil ilovaga asoslangan innovatsion modeli	80
<i>Razzoqova Mahliyo Qosimjonovna</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida geografiya fanining zamonaviy metodik yondashuvlari va o'qitishning samaradorligi.....	84
<i>Sunnatillayeva Zarina Sulaymon qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning samaradorligini oshirish usullari	88
<i>Usmonov Salohiddin, Jo'rayeva Rayhona</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining konfliktologik kompetentligini rivojlantirish konsepsiyasi	94
<i>Latipova Ma'rifat Salohiddin qizi, Zaripova Xolida Baxtiyor qizi</i>	
O'quvchilarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning interfaol metodlari.....	100
<i>Zokirov Mirzaraxim Abdualiyevich</i>	



O'quv jarayonida innovatsion baholash texnologiyalarining ilmiy-pedagogik mazmuni	103
<i>Sobirova Marjona Shavkat qizi</i>	
Taekvondochilarning musobaqa davrida hujumkorlik jihatlarini oshirish	110
<i>Abdulfattoyev Abrorjon Abduraxmon o'g'li</i>	
Gender yondashuv asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik imkoniyatlari.....	114
<i>Shokirova Hilola Abduraxmon qizi</i>	
Ingliz tilida tinglab tushunish malakasini rivojlantirishda raqamli ta'limning samaradorligi	120
<i>Aytimbetova U. T.</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish...	124
<i>Axmedova Nazokat Erkinovna</i>	
"Inklyuziv ta'lim. gospital pedagogika" fanida dasturiy-metodik ta'minotning mazmuniy-texnologik va monitoring-dagnostik komponentlari.....	128
<i>Azamxonov Baxodir Sayitkamolxonovich</i>	
Ingliz tilida og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda 5–6-sinf o'quvchilari uchun samarali usullar	132
<i>Rajabova Zarafshon Davronovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy nutq madaniyatini shakllantirishning innovatsion-metodik asoslari	135
<i>Tuxtayeva Mehriyo Shavkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda sifat so'z turkumini o'rganish mazmuni.....	140
<i>Usmonova Gulnoza Jaloliddin qizi</i>	
Образность современной медицинской терминологии	144
<i>Дулдулова Наргиза Ашимовна, Мирзаахмедова Нигора Ашимовна</i>	
Развитие исследовательской компетентности младших школьников посредством межпредметной проектной деятельности.....	148
<i>Мухтарова Лобар Абдиманнабовна, Нормаматова Розия Уктам кизи</i>	
Психолого-педагогические риски цифровой образовательной среды	153
<i>Рузметова Хилола Абдушариповна, Моминова Мадина Шукурулла кизи</i>	
"TALIA": система контент-генерации на основе ИИ для подготовки учителей	157
<i>Хасанов Зафар Шавкат угли</i>	
Artificial Intelligence in Foreign Language Education: Enhancing Critical Thinking and Academic Communication Skills	164
<i>Allamuratov Gofur Ashurovich</i>	
Talabalarning bolalardagi ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish.....	169
<i>Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>	
Jamoaviy va yakkakurashchi professional sportchilar motivatsiyasining ijtimoiy-psixologik farqlari	172
<i>Qaimova Gulmira Uchqun qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda steam yondashuvini loyiha asosida joriy etishning pedagogik strategiyalari	176
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna, Abdullayeva Sarviniso</i>	
Katta guruh tarbiyalanuvchilarida steam kompetensiyalarini shakllantirishning pedagogik va yoshga oid psixologik xususiyatlari.....	179
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna, Rakhimova Laylo Hamidjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning axloqiy fazilatlarini shakllantirishning zamonaviy pedagogik yondashuvlari.....	183
<i>Yakubova Zilola Zikirovna</i>	



TALABALARNING BOLALARDAGI IJTIMOIIY MOSLASHUVNI SHAKLLANTIRISHGA KASBIY TAYYORGARLIGINI TAKOMILLASHTIRISH

Inomova Mahliyo Yusuf qizi

Jizzax davlat pedagogika universiteti

Maktabgacha ta'lim nazariyasi va metodikasi kafedrasini (PhD) dotsent v.b.

Annotatsiya: Maqola talabalarni bolalardagi ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga tayyorlash va ularning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish masalalariga bag'ishlangan. Unda talabalar kasbiy faoliyatga tayyorgarlik jarayonida bolalar bilan ishlashda ijtimoiy-muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish, pedagogik vaziyatlarni boshqarish va kasbiy malakani oshirish metodikasi muhokama qilinadi. Tadqiqot natijalari, pedagogik amaliyot va innovatsion yondashuvlar orqali talabalar kasbiy tayyorgarlik darajasini oshirishning samarali yo'llarini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: Talabalar, bolalar, ijtimoiy moslashuv, kasbiy tayyorgarlik, pedagogik metodika, innovatsion yondashuv.

Abstract: The article is devoted to preparing students to foster social adaptation in children and improving their professional readiness. It discusses methods for developing students' communication skills when working with children, managing pedagogical situations, and enhancing professional competence. The research findings highlight effective ways to increase students' professional preparedness through pedagogical practice and innovative approaches.

Key words: Students, children, social adaptation, professional readiness, pedagogical methodology, innovative approach.

Аннотация: Статья посвящена подготовке студентов к формированию социальной адаптации у детей и совершенствованию их профессиональной готовности. В ней рассматриваются методы развития коммуникативных навыков студентов при работе с детьми, управления педагогическими ситуациями и повышения профессиональной компетенции. Результаты исследования демонстрируют эффективные способы повышения уровня профессиональной подготовки студентов с помощью педагогической практики и инновационных подходов.

Ключевые слова: Студенты, дети, социальная адаптация, профессиональная подготовка, педагогическая методика, инновационный подход.

KIRISH

Zamonaviy pedagogik jarayonda talabalarni bolalar bilan ishlashga tayyorlash va ularning kasbiy malakasini oshirish muhim vazifalardan biridir. Bugungi kunda jamiyatimizda bolalarning ijtimoiy moslashuvi, ularning o'zaro muloqot ko'nikmalari, shaxsiy va kasbiy fazilatlarini shakllantirishga bo'lgan talab ortib bormoqda. Shu sababli, oliy ta'lim muassasalarida pedagogika va psixologiya yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarni nafaqat nazariy bilim bilan, balki amaliy pedagogik tajriba bilan ham ta'minlash zarur.

Bolalarning ijtimoiy moslashuvi – bu ularning atrof-muhitga, tengdoshlariga, o'qituvchilar va oilaga munosabatini muvaffaqiyatli boshqarish qobiliyatidir. Ijtimoiy moslashuv ko'nikmalari yosh avlodning shaxsiy rivojlantirish va jamiyatdagi o'z o'rnini topishi uchun muhim hisoblanadi. Shu bilan birga, talabalar kelajakda professional faoliyatini samarali olib borish uchun bolalar bilan muloqot, pedagogik vaziyatlarni boshqarish, individual va guruh bilan ishlash ko'nikmalarini egallashlari shart.

Kasbiy tayyorgarlik konsepsiyasi talabalarning nafaqat pedagogik bilim va ko'nikmalarini, balki ularning psixologik, ijtimoiy va axloqiy salohiyatini rivojlantirishni o'z ichiga oladi. Talabalarning kasbiy tayyorgarligi to'g'ri shakllantirilgan taqdirda, ular kelajakda bolalarni ijtimoiy jihatdan moslashuvchan, mustaqil fikrlovchi va ijobiy ijtimoiy munosabatlarga ega shaxslar sifatida tarbiyalashga qodir bo'lalilar[4]. Shu bois, oliy ta'limda talabalarni amaliy pedagogik mashg'ulotlar, treninglar, simulyatsion vaziyatlar va innovatsion metodikalar orqali tayyorlashga katta e'tibor qaratish zarur.

Shuningdek, zamonaviy ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, talabalarning pedagogik kasbiy tayyorgarligi va bolalarning ijtimoiy moslashuvi o'rtasida bevosita bog'liqlik mavjud. Talabalar bolalar bilan ishlash jarayonida muloqot va pedagogik vazifalarni to'g'ri bajargan sari, bolalar o'zini jamiyatda muvaffaqiyatli his qiladilar, tengdoshlar bilan ijobiy munosabat o'rnatadilar va ijtimoiy qobiliyatlari rivojlanadi. Shu sababli, oliy ta'lim muassasalari talabalarni nafaqat nazariy bilim bilan, balki amaliy va innovatsion metodik vositalar bilan ta'minlash orqali kasbiy tayyorgarlik darajasini oshirishga intilishlari lozim.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Talabalarni bolalardagi ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga tayyorlash va ularning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish jarayonidagi asosiy usullar, metodlar va innovatsion yondashuvlarni o'rganishga bag'ishlangan^[6]. Tadqiqot natijalari pedagogik amaliyot va ilmiy nazariyani uyg'unlashtirish orqali talabalarning professional kompetensiyasini oshirish, ularni bolalar bilan ishlashga samarali tayyorlash yo'llarini aniqlashga imkon beradi.

Talabalarning bolalardagi ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish masalasi zamonaviy pedagogikaning dolzarb yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Bu jarayon, avvalo, talabalarda pedagogik kompetensiyalarni shakllantirish, ularni amaliy faoliyatga tayyorlash hamda bolalar bilan samarali muloqot o'rnatish ko'nikmalarini rivojlantirishni talab etadi.

Ijtimoiy moslashuv tushunchasi bolalarning jamiyatga moslashishi, ijtimoiy rollarni egallashi, muloqot madaniyatini o'zlashtirishi va turli ijtimoiy vaziyatlarda o'zini to'g'ri tutish qobiliyatini anglatadi. Bu jarayonda pedagogning roli nihoyatda muhim bo'lib, aynan u bolalarning ijtimoiy tajribasini boyitadi, ularni ijobiy ijtimoiy muhitga yo'naltiradi. Shu nuqtai nazardan, talabalarning kasbiy tayyorgarligi nafaqat nazariy bilimlar, balki amaliy faoliyatga yo'naltirilgan bo'lishi zarur.

Talabalarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishda bir qator pedagogik shart-sharoitlar muhim ahamiyat kasb etadi.

Birinchidan, ta'lim jarayoniga innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etish zarur^[2]. Masalan, interfaol metodlar, muammoli vaziyatlar, rol o'yinlari va treninglar orqali talabalar bolalar bilan ishlashning real sharoitlariga yaqinlashadilar. Bu esa ularning kasbiy refleksiyasini rivojlantirib, mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmasini shakllantiradi.

Ikkinchidan, pedagogik amaliyotning samarali tashkil etilishi katta ahamiyatga ega. Talabalar maktab va maktabgacha ta'lim muassasalarida o'tkaziladigan amaliyot jarayonida bolalar bilan bevosita ishlash orqali nazariy bilimlarini mustahkamlaydilar. Aynan amaliy faoliyat davomida ular bolalarning individual xususiyatlarini o'rganadi, ijtimoiy muammolarni aniqlaydi va ularni bartaraf etish usullarini qo'llaydi.

Uchinchidan, talabalarda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish muhim omillardan biridir. Bolalar bilan samarali muloqot o'rnatish, ularni tinglash, qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish pedagogning asosiy vazifalaridan biridir. Shu sababli, talabalarga muloqot madaniyati, empatiya, konfliktologiya kabi ko'nikmalarni o'rgatish zarur^[7].

Shuningdek, ijtimoiy moslashuvni shakllantirishda individual yondashuv muhim o'rin tutadi. Har bir bola o'ziga xos psixologik va ijtimoiy xususiyatlarga ega bo'lib, pedagog bu jihatlarni hisobga olgan holda ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etishi lozim. Talabalarni aynan shu jihatga o'rgatish, ya'ni differensial yondashuvni qo'llashga tayyorlash ularning kasbiy tayyorgarligini oshiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Zamonaviy ta'lim muhitida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ham talabalarning kasbiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Turli elektron platformalar, masofaviy ta'lim vositalari va multimedia resurslari orqali talabalar yangi bilimlarni tez va samarali o'zlashtiradi hamda o'z ustida mustaqil ishlash imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa ularning kasbiy kompetensiyasini yanada mustahkamlaydi.

Bundan tashqari, talabalarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishda ularning motivatsiyasini oshirish ham muhim omillardan biridir. Kasbga bo'lgan qiziqish, o'z ustida ishlashga intilish va pedagogik faoliyatga mas'uliyat bilan yondashish talabalarning muvaffaqiyatli mutaxassis bo'lib yetishishiga xizmat qiladi. Shu bois, ta'lim jarayonida rag'batlantirish, muvaffaqiyatga erishish muhitini yaratish va individual yutuqlarni e'tirof etish muhim hisoblanadi.



TAHLIL VA NATIJALAR

Talabalarning bolalardagi ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish kompleks yondashuvni talab etadi. Bu jarayonda nazariy bilim, amaliy tajriba, innovatsion metodlar va shaxsiy rivojlanish omillari o'zaro uyg'unlashgan holda olib borilishi zarur. Faqat shundagina kelajak pedagoglari bolalarni ijtimoiy jihatdan barkamol, faol va moslashuvchan shaxs sifatida tarbiyalashga qodir bo'ladilar^[9].

Talabalarning bolalardagi ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish zamonaviy ta'lim tizimining muhim va dolzarb vazifalaridan biridir. Ushbu jarayon talabalarni nafaqat chuqur nazariy bilimlar bilan qurollantirishni, balki ularning amaliy ko'nikma va kompetensiyalarini ham rivojlantirishni talab etadi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, talabalarning kasbiy tayyorgarligi darajasi bevosita bolalarning ijtimoiy moslashuviga ta'sir ko'rsatadi. Shu bois, pedagog kadrlarni tayyorlash jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, amaliy mashg'ulotlar va treninglardan keng foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Bu esa talabalarda mustaqil fikrlash, muammoli vaziyatlarni hal etish va samarali muloqot o'rnatish kabi muhim ko'nikmalarni shakllantiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Paedagogik amaliyotning samarali tashkil etilishi, individual yondashuvni qo'llash va kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish talabalarning kasbiy yetukligini ta'minlovchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Talabalar bolalar bilan ishlash jarayonida ularning psixologik xususiyatlarini inobatga olgan holda ta'lim-tarbiya ishlarini tashkil etishga o'rganishlari zarur.

Natijada, kompleks va tizimli yondashuv asosida tashkil etilgan kasbiy tayyorgarlik jarayoni kelajak pedagoglarining malakasini oshiradi hamda ularni bolalarda ijtimoiy moslashuvni samarali shakllantira oladigan yetuk mutaxassislar sifatida tayyorlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil ta'lim sohasini rivojlantirishga oid qarorlari va farmonlari.
2. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – T.: 2020.
3. O'zbekiston Respublikasi "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi". – T.: 1997.
4. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
5. Ishmuhamedov R., Yuldashev M. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – T.: 2020.
6. Tolipov O'., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – T.: Fan, 2019.
7. Qodirov B.R. Ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalar. – T.: 2021.
8. Abduqodirov A.A. Pedagogik kompetentlik asoslari. – T.: 2022.
9. Xoliqov A.A. Pedagogik mahorat. – T.: 2018.

- 
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari



MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.